

Energietransitie 2022-2023

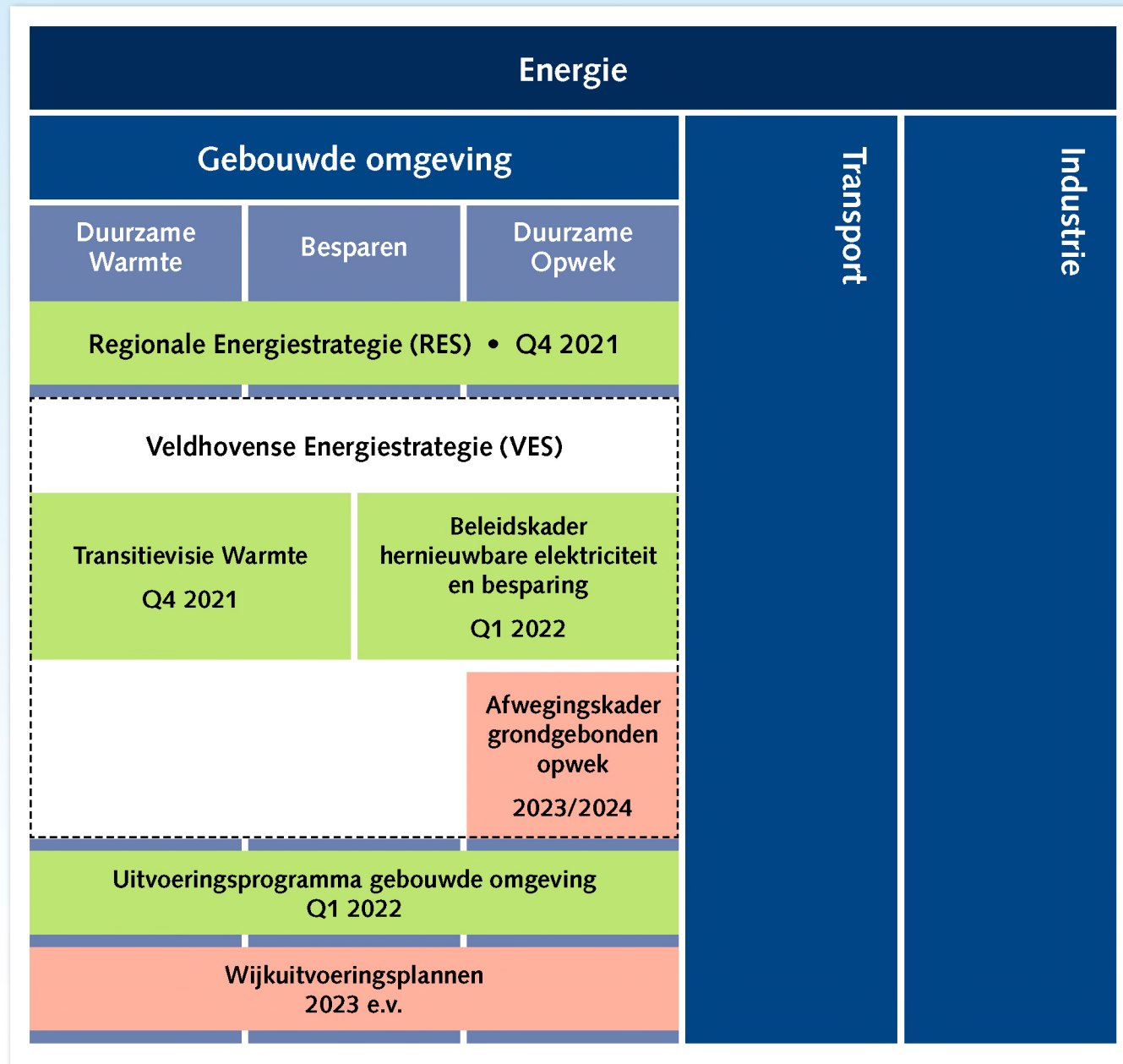
September 2023

Samen op weg naar een duurzaam Veldhoven

Gemeente Veldhoven heeft in 2022 en de eerste helft van 2023 belangrijke stappen gezet op het gebied van lokaal energietransitiebeleid. In dit verslag lichten we toe wat is gedaan en waarom.

Introductie op het beleid

Wat is er al?

In het landelijk Klimaatakkoord worden drie werkvelden onderscheiden voor het aanpakken van de energietransitie. Te weten: gebouwde omgeving, transport en industrie. Gemeenten zijn hoofdzakelijk aan zet om invulling te geven aan het werkveld 'gebouwde omgeving'. In de Regionale Energiestrategie van de Metropoolregio Eindhoven (RES MRE) hebben we met de 21 gemeenten uit onze regio kaders uitgezet voor hoe we dit aanvliegen. De kaders hebben betrekking op de thema's duurzame warmte, besparen en duurzame opwek. Tezamen geven ze invulling aan de Energietransitie in de gebouwde omgeving. Hoe we in Veldhoven aan deze opgave werken hebben we vastgesteld in ons beleid:

◆ Transitievisie Warmte

- Onze route naar een aardgasvrij Veldhoven met bijbehorende doelen:
- 25% aardgasreductie in 2030 (t.o.v. 2019)
 - Geen aardgas meer in 2050
 - De inwoner centraal (zie 'Dit vinden we belangrijk' in bovenstaande infographic)

◆ Beleidskader hernieuwbare elektriciteit en besparing

Onze visie op een duurzame oorsprong van de elektriciteit in Veldhoven (beleidskader hernieuwbare elektriciteit en besparing) met als hoofddoel:

- In 2040 wekken we 50% van onze elektriciteitsvraag (referentiejaar 2019) duurzaam op binnen onze gemeentegrenzen.

◆ Het Uitvoeringsprogramma gebouwde omgeving

Onze vertaling van doelen naar projecten, activiteiten en samenwerkingen voor de periode 2022-2025.

◆ Laadstrategie gemeente Veldhoven

Onze visie op openbare laadpalen in Veldhoven.

Wat willen we nog doen?

Op het wensenlijstje voor de komende jaren staat naast een **Afwegingskader voor grondgebonden opwek** ook een overkoepelend **Duurzaamheidsbeleid**, waarin we naast Energie ook aandacht besteden aan de thema's Biodiversiteit, Klimaatadaptatie, Circulaire economie en een Gezond Leefmilieu. Op dit moment zijn we druk bezig met de voorbereidingen voor de eerste **wijkuitvoeringsplannen** ('t Look en D'Ekker) dat op gebiedsniveau een uitwerking zal bieden op de doelen, uitgangspunten en aandachtspunten uit de Transitievisie Warmte. De inzichten die we hier opdoen zullen een plaats krijgen in de **eerste actualisatie van de Transitievisie Warmte**, waar we eind 2025 mee zullen starten.

Projecten

Het cluster duurzaamheid bedenkt, faciliteert en financiert allerlei activiteiten met als hoofddoel **CO₂-besparing**. De activiteiten die we uitvoeren zijn:

- ◆ **Gemeentebreed** (voor alle inwoners uit Veldhoven)
- ◆ **Doelgroepgericht** (specifiek voor een bepaalde groep, bijvoorbeeld het project energiearmoede)
- ◆ **Gebiedsgericht** (specifiek voor een bepaalde wijk of wijken, bijvoorbeeld de wijkaanpak in 't Look)

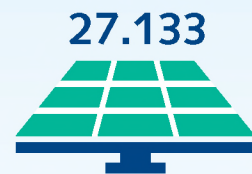
Deze verschillende benaderingen dragen bij aan een inclusieve energietransitie, waarin niemand hoeft achter te blijven.

Gemeentebreed

We organiseren acties om Veldhovenaren te helpen duurzamer te gaan wonen en leven. Dit doen we met gemeentebrede activiteiten. De acties voor alle inwoners van Veldhoven hebben het volgende opgeleverd in 2022.

1.972 cadeaubonnen verzilverd voor kleine energiebesparende maatregelen.

Mede door de collectieve inkoopactie: 27.133 zonnepanelen geplaatst. Dit is een opwek van 42.30 Megawattpiek.

Er werden 772 offertes aangevraagd voor de collectieve inkoopactie isolatie.

Sinds 2019 is het aantal laadpunten in de gemeente verdubbeld naar 158 publieke laadpunten.

Doelgroepgericht

Het is belangrijk dat iedereen in Veldhoven mee kan doen met de energietransitie. Daarom organiseren we verschillende aanpakken voor verschillende doelgroepen. Denk hierbij aan inwoners met lage inkomens (energiearmoede), Verenigingen van Eigenaren (VvE's) en jongeren (scholen).

Energiearmoede

Voor de inwoners van Veldhoven die te maken hebben met energiearmoede organiseren we het project Fijner Wonen Zonder Energiestress (FWZES). Sinds december 2022

kunnen deze inwoners zich aanmelden voor gratis energieadvies, gegeven door vrijwillige energiecoaches.

Hoe werken we?

Een energiecoach geeft tips voor kleine verduurzamingsmaatregelen in de woning en bespreekt duurzamer gedrag. Een energiekluuser komt energiebesparende maatregelen zoals tochtstrips en ledlampen gratis aanbrengen in de woning. Dit is een eerste stap. We werken toe naar structurele verduurzaming van de woningen.

Energieteam van professionals en vrijwilligers

In het najaar van 2023 breiden we het huidige vrijwilligersteam uit met professionals van het welzijnswerk en het sociaal domein van de gemeente. Zo kunnen we inwoners die te maken hebben met energiearmoede beter bereiken en de ondersteuning bieden die nodig is.

Team van 5 energiecoaches en 3 -klussers

Circa 300 Woningen bezocht door de energiecoaches en -klussers

Samenwerking tussen inwoners en professionals

Vereniging van Eigenaren

Een andere bijzondere doelgroep zijn de 1.500 huishoudens in Veldhoven die vallen onder een Vereniging van Eigenaren (VvE). Voor hen is verduurzamen naast een technisch en financieel vraagstuk, ook een ingewikkelde sociale en juridische opgave. Om deze reden organiseren we aparte ondersteuning om VvE's op weg te helpen.

Een goed plan voor VvE's met energiearmoede

13 VvE's die kampen met energiearmoede kregen afgelopen jaar een gratis 'quickscan verduurzaming' aangeboden van de gemeente. De quickscan maakt inzichtelijk welke maatregelen de VvE kan uitvoeren om het appartementencomplex energetisch te verbeteren. Diverse VvE's zijn inmiddels gestart met de uitvoering van geadviseerde maatregelen.

Op termijn willen we alle VvE's een helpende hand bieden in hun verduurzamingsreis. De gemeente verkent op dit moment de mogelijkheden voor een gezamenlijke ondersteuningsaanpak voor VvE's met gemeenten in de regio. Veldhoven heeft hierin een trekkersrol.

Duurzaamheid in het onderwijs

We hebben als gemeente ook een samenwerking met scholen in Veldhoven. Dit doen we om jongeren te betrekken bij het onderwerp duurzaamheid en om het thema onder de aandacht te brengen. Daarnaast draagt dit ook bij aan een mooie samenwerking met lokale ondernemers.

Dit jaar organiseren we voor de tweede keer de Veldhovense Schooldag van de Duurzaamheid, die zich richt op basisschoolleerlingen. Daarnaast werken we al drie jaar samen met het Sondervick college om het thema duurzaamheid ook bij middelbare scholieren onder de aandacht te brengen. We hopen de samenwerkingen met het onderwijs ook in de komende jaren voort te zetten, zodat we samen met onze jongste inwoners mogen bouwen aan een duurzaam Veldhoven.

Gebiedsgericht

De Energietransitie is veelomvattend en de impact kan per gebied verschillend zijn. Om dit behapbaar te maken en om onze aanpak toe te kunnen spitsen op de behoefte van inwoners uit verschillende wijken, ontwikkelen we een gebiedsgerichte aanpak.

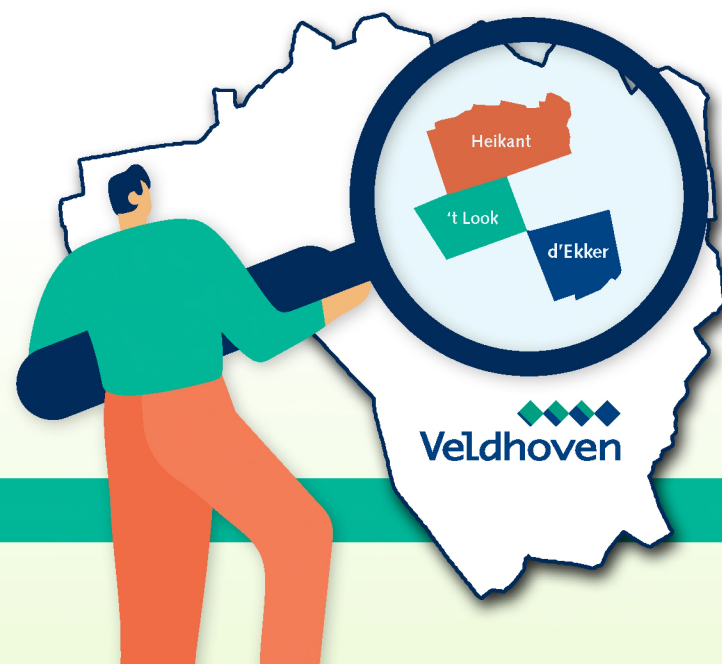
Dit doen we in twee snelheden:

1. Direct aan de slag:

we activeren, ondersteunen en verbinden inwoners rondom het verduurzamen van hun woning. Zo helpen we inwoners met energie besparen. En zo leggen we een basis om samen te werken aan de Energietransitie voor de lange termijn.

2. Bouwen aan een toekomstperspectief

Naast energie besparen is nog veel meer nodig om tot een toekomstbestendige wijk te komen. Door middel van Wijkuitvoeringsprogramma's (WUP) werken we uit hoe de energievoorzieningen van die wijk er in de toekomst uitzien, wat hiervoor nodig is en wie waarvoor aan de lat staat. Dit doen we uiteraard in nauwe samenwerking met inwoners, ondernemers en andere belanghebbende partijen.

Direct aan de slag

In 2021 zijn we gestart in de wijken 't Look, Heikant en d'Ekker, met als doel om op verschillende manieren te leren hoe we als gemeente inwoners kunnen helpen bij hun verduurzamingsreis. Voor de aanpak in de wijken 't Look en Heikant zijn we aangesloten bij het provinciale programma 'Thuis energie besparen doe je zo' (tot medio 2022) en het kennis- en leertraject DoeTank vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken (tot medio 2024). Voor de buurtprojecten in d'Ekker hebben we de samenwerking gezocht met Buurkracht. Wat we hier leren, passen we toe in andere delen van Veldhoven.

't Look en Heikant

Om te beginnen hebben we met enkele individuele inwoners inzichten opgedaan over de staat van hun woning. Deze hebben we gedeeld met de wijk. In zowel 't Look als Heikant is een werkgroep met enthousiaste wijkbewoners opgestart, waarbij ook Veldhoven Duurzaam en het Regionaal Energieloket aansluiten. Samen met hen leren we een hoop over wat er nodig is om woningen klaar te maken voor de toekomst. En organiseren we allerlei activiteiten om deze lessen met buurtgenoten te delen, zoals online buurtsessies en informatiemarkten. Per activiteit bekijken we of dit vooral voor de betreffende wijk, of misschien voor een breder publiek interessant is. Hieronder enkele voorbeelden.

Warmtescans

Als onderdeel van het activiteitenprogramma hebben we afgelopen twee winters warmtescans aangeboden aan alle particuliere

woningeigenaren in deze twee wijken. Op die manier hebben we een breed publiek kennis laten maken met het onderwerp en hen een eerste inzicht gegeven in de isolatiestaat van hun woning. In totaal hebben 2533 woning-eigenaren een adviesrapport ontvangen. Hierna hebben we verschillende activiteiten georganiseerd om inwoners op weg te helpen bij het maken van een plan en het voorbereiden van maatregelen, zoals buurt-webinars, keuze-hulpsessies en een workshop 'plannen maken'.

Energiemarkten

In oktober 2022 is in Heikant een eerste informatiemarkt gehouden bij de supermarkt. Hier konden buurtbewoners op een laagdrempelige manier in gesprek gaan met experts van Veldhoven Duurzaam en het Regionaal Energieloket. Op initiatief van de werkgroep in 't Look is 11 juli een Energiemarkt georganiseerd bij de Veldwijzer. Op de markt was niet alleen informatie over technische zaken te vinden, maar ook over financiering en subsidies. Woningcorporatie Thuis deelde er bovendien wat zij komende jaren doen om woningen energiezuiniger te maken. Het was een geslaagde avond, met een grote opkomst en veel positieve reacties van inwoners. Dit is dus voor herhaling vatbaar!

Informatie delen

In 't Look verspreidt de werkgroep een nieuwsbrief met bespaartips en updates over activiteiten. Samen met de groep in Heikant werken we aan een online kaart, waarop buurtbewoners informatie over hun type woning kunnen opzoeken en inzichten kunnen delen. Dit kunnen we vervolgens ook voor andere wijken inzetten.

D'Ekker

In d'Ekker organiseerden we in de eerste helft van 2022 enkele activiteiten rondom dit thema, waaronder een warmtewandeling en een informatieavond. Omdat er niet genoeg inwoners zich aangediend hebben om een werkgroep te starten, is hier niet direct op doorgepakt. Inmiddels zijn de gesprekken in de wijk opnieuw opgestart en wordt een nieuwe aanpak met activiteiten voorbereid.

Bouwen aan een toekomstperspectief

In 2021 is de Transitievisie Warmte (TVW) vastgesteld door de Raad. Vervolgens is het beleid vertaald in een gemeentelijk uitvoeringsprogramma. Per wijk gaan we nu aan de slag om te komen tot een breed gedragen, concreet en uitvoerbaar wijkuitvoeringsprogramma (WUP). Dit is de volgende stap in de warmtetransitie en een opmaat naar de feitelijke uitvoering. Het eerste WUP stellen we op voor het gebied 't Look. We willen dit eind 2024 gereed hebben. Het opstellen van WUP 't Look is als project opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Energietransitie.

We sluiten voor dit opstelproces aan bij het provinciale programma Sociale Innovatie Energietransitie 2. In dit programma wordt de gemeente ondersteund bij het opstellen van een WUP, zodat dit gedragen wordt door de bewoners en andere stakeholders. Ook kunnen we via het programma kennis en ervaringen uitwisselen met andere gemeenten en experts.

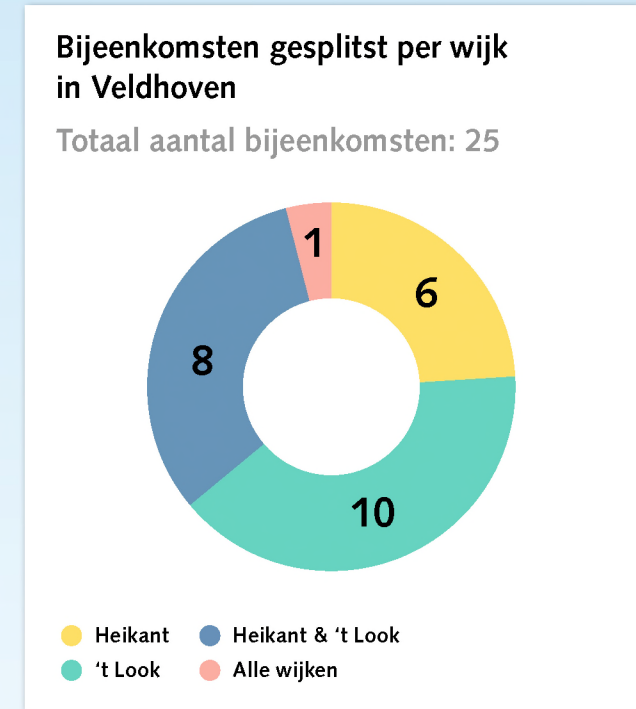
Wat staat er in een WUP?

In het WUP leggen we de ambities vast voor het verduurzamen van de gebouwde omgeving in deze wijk. Ook beschrijven we met welke activiteiten en projecten we deze doelen realiseren. Oftewel: hoeveel energie kunnen we komende jaren in 't Look besparen? Wat is hiervoor nodig? Hoe zien energiesystemen er straks voor deze wijk uit? Wat betekent dit voor inwoners?

Het WUP moet een document zijn voor en door onze inwoners, ondernemers en andere belangengpartijen. De realisatie van het programma ligt namelijk voor een groot deel bij hen. We stellen het dan ook samen op met inwoners en ondernemers uit de wijk, maar ook organisaties als Enexis en de woningcorporaties. Uiteindelijk volgen uit het WUP keuzes wat betreft het tijdpad, warmtestrategie en eventuele ruimtelijke reserveringen worden door de gemeenteraad juridisch verankerd in het omgevingsplan.

Cijfers wijkactiviteiten (input voor een dashboard)

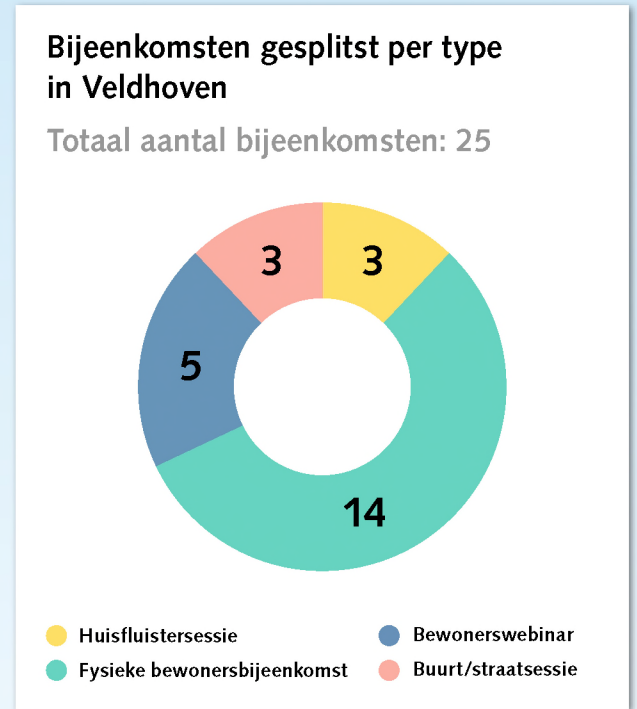

We hebben in totaal **25 bewonersbijeenkomsten** georganiseerd, waarvan 6 in Heikant, 10 in 't Look en 8 in beide wijken gezamenlijk.

Van deze 25 bewonersbijeenkomsten waren er 14 fysieke bewonersbijeenkomsten, 5 webinars en 6 huisfluistersessies met een blowerdoortest (zowel in groepsverband als individueel).

Alle bijeenkomsten waren in de periode van 28 augustus 2021 tot nu. Hier een greep uit de (fysieke) bewonersbijeenkomsten, met daaraan het aantal aanwezigen:

1. Een fysieke, verkennende bewonersbijeenkomst om samen met bewoners te spreken over de moeilijke maatregelen voor een woning in 't Look & Heikant (5 aanwezigen). (denk hierbij aan je vloer isoleren wanneer je geen kruipruimte hebt, of isoleren wanneer je een hele dunne spouwmuur hebt).

2. Buurtwebinar *Het begint met een plan* voor bewoners in 't Look, waarbij bewoners de belangrijkste inzichten meekregen voor hun specifieke wijk. Ze werden ook op weg geholpen met het maken van een duurzaamheidsplan voor hun eigen woning (84 aanwezigen in 2022 & 162 aanwezigen in 2023).
3. Eenzelfde webinar voor de wijk Heikant (130 aanwezigen in 2022 & 56 aanwezigen in 2023).
4. Een fysieke bewonersbijeenkomst over de mogelijkheden voor het verduurzamen van een 'vloer op zand' (woningen zonder kruipruimte - 18 aanwezigen).
5. Een fysieke bewonersbijeenkomst over het isoleren van het dak en een fysieke bewonersbijeenkomst over het vervangen van glas en kozijnen (beide 12 aanwezigen).
6. Een online adviesactie voor isolerend glas en kozijnen voor iedereen in Veldhoven. Bewoners kregen informatie en konden zich direct melden bij een door ons gekozen vakspecialist die een vrijblijvende offerte kon opstellen (210 aanwezigen).

Samenwerking met partners

Al die projecten draaien we niet alleen. Daar hebben we samenwerkingen met andere partijen voor nodig. Om samenwerking met andere partijen goed vorm te geven, organiseren we een uitvoeringsplatform. Dit is een groot samenwerkingsverband tussen verschillende organisaties en vrijwilligers, aangestuurd door professionals die gezamenlijk nadenken over doelen en ambities. We werken al samen met regionale organisaties, zoals RES MRE en SGE. En op lokaal terrein met Veldhoven Duurzaam, woningbouwcorporaties ('Thuis, Woonbedrijf en Wooninc), Enexis, welzijnsorganisaties (Cordaad, Swove en BSR) en scholen. We zijn erg blij met de samenwerkingen, omdat deze nodig zijn om iets voor elkaar te krijgen binnen de energietransitie. We hopen de lijst met samenwerkingspartijen in de toekomst dan ook te kunnen blijven uitbreiden.

Hoe houden we inwoners goed op de hoogte?

Er gebeurt erg veel op het gebied van de energietransitie binnen gemeente Veldhoven. En er komt nog veel aan. Om de inwoners en andere belanghebbenden goed te blijven informeren gaan we aan de slag met een strategisch communicatieplan. Wat is de kapstok van onze communicatieboodschap naar inwoners toe? Hoe vertalen we die boodschap tijdens concrete acties bij verschillende doelgroepen? We nemen in 2023 een communicatieadviseur Energietransitie in dienst om met dit vraagstuk aan de slag te gaan. Ook nu al houden we inwoners doorlopend op de hoogte via de volgende communicatiekanalen:

- ◆ Veldhovens Weekblad
- ◆ Facebookpagina gemeente Veldhoven
- ◆ Website gemeente Veldhoven
- ◆ Communicatiekanalen van onze partners (Veldhoven Duurzaam, Welzijnsorganisaties, Woningbouwcorporaties, etc.)
- ◆ Nieuwsbrief Energietransitie (verschijnt ca. 3 keer per jaar met nieuws uit het programma Energietransitie of van partners van de Veldhovense Energietransitie)

De gemeenteraad is ook van harte uitgenodigd om zich aan te melden voor deze nieuwsbrief. Aanmelden kan door het scannen van de QR-code, of via onderstaande link:

<https://gemeente-velhoven.email-provider.nl/memberforms/subscribe/standalone/form/?a=qkzeyh508i&l=pgekrkdm5o>

Problemen op het elektriciteitsnet

Het veranderen van het energiesysteem heeft in heel Nederland veel impact, voornamelijk op het elektriciteitsnet. Op dit moment heeft dat nog geen directe gevolgen op het verduurzamen van individuele woningen. Voor de verduurzaming van bedrijven heeft dit wel consequenties, omdat een nieuwe grootsaansluiting op het net niet langer mogelijk is. Op dit moment schrijven we als cluster Duurzaamheid ook mee aan een projectopdracht om de impact van de netcongestie te onderzoeken.

Daarnaast nemen we waar nodig deel aan projectgroepen op regionaal gebied om congestieproblemen op te lossen. We zijn ook in gesprek met Enexis. Zij onderzoeken voor ons op buurtniveau wat er in het laagspanningsnet nodig is om aan de toenemende transportvraag te kunnen voldoen. Hiermee kunnen we een inschatting maken van de (ruimtelijke) impact, afspraken maken voor de uitvoering en waar eventuele andere maatregelen nodig zijn om de piekbelasting te verminderen.

Samen op weg naar een duurzaam Veldhoven

Om integraal aan de energietransitie te kunnen werken, zitten we eens in de zes weken samen met collega's van verschillende clusters. Denk hierbij aan collega's van groen, klimaatadaptatie en grondzaken. Zo werken we alvast toe naar een meer integrale aanpak voor een duurzaam Veldhoven.

Colofon

Gemeente Veldhoven

Cluster Duurzaamheid, afdeling Regie & Ontwikkeling

Voor meer informatie:

T 14 040

E griffie@veldhoven.nl

September 2023

